

WESPAZJAN HIERONIM KOCHOWSKI

Psalm IV

Ta lektura, podobnie jak tysiące innych, jest dostępna on-line na stronie wolnelektury.pl.

Utwór opracowany został w ramach projektu Wolne Lektury przez fundację Nowoczesna Polska.

WESPAZJAN KOCHOWSKI

PSALMODIA POLSKA

Psalm IV

Spis treści

Dominus regit me, nihil mihi deerit¹.

Psalm 22²

DZIĘKA³ OPATRZNOŚCI WIECZNEJ ZA SZTUKĘ CHLEBA

Pan mię dogląda i rządzi, na miejscu paszy posadził mię i za łaską jego na niczem mi nie schodzi.

On mi udzielił mierny strumyczek do napoju i chciał, abym w pragnieniu posilony zostawał, uważając⁴ jednak, od kogo te pomocy⁵ życia biorę.

Bom nieostrożny fortunę jakąś sobie w myślach rysował, rozumiejąc, że mię te fawory potykają od ślepego bożyszczu, a nie od Boga prawego, który wszystko mając, wszystko daje, a wszystko mogąc, co dał, odebrać może.

I byłem w tem rozumieniu jako bydlę jakie żujące trawę albo marna świnia, która zerem się pasząc⁶, nie uważa skąd ta pasznia⁷ pochodzi?

Teraz nieco przyszedłszy do siebie, przyznaję, o Boże, że z Ciebie, niezbrodzonego⁸ dobroci morza, wszystkiego dobrego początek, który nie tylko żeś sam jeden dobry, ale i owszem samą dobrocią jesteś.

Ta dobroć nie zastanawia⁹ się w nieograniczonem bóstwie, ale jako rzeka strumienie toczy: wielkie, gdy świat buduje, większe, gdy człowieka tworzy, niezmierne, gdy Boga człowiekiem mieć chciała.

Ach jakoż Cię za to wielbić trzeba Panie! Jako wywyższać za tak niesłychane uczynności.

Więc i ja mizerny upadam przed majestatem Twoim, dziękując Imieniowi¹⁰ Twemu świętemu, które jako straszne z sprawiedliwości, tak chwalebne jest z dobroci.

Bo gdy na każdy dzień uważam¹¹ dzieła Twoje boskie, we wszystkim widzę niepojętą mądrość, ale też i w udzieleniu obejścia każdemu niedoścignioną opatrność.

Oto który wróblika na dachu sadzasz, a pod stropami budynków gnieździć się jaskółce pozwoliłeś, i mnieś¹² też Panie udzielił kawałek ziemi, którym bym się gnarował¹³.

Inszym¹⁴ Meksyk zasuty¹⁵ złotem, i jedwabnorodne niech będą perskich towarów intraty¹⁶; ja się według udzielenia Twego kontentuję krwawą rodziców pracą.

Dosyć, mój Panie, i za to, niegodny więcej dziękuję, wielbię Imię Twoje, że według miary i potrzeby substancijkę mając, na niczem mi nie schodzi.

Dałeś mi według stawu groblą¹⁷: a ja też mam zadosyć, że i z domowymi na czczo spać nie idę.

Od pierwszego bowiem rozumu wzięcia, aż do tej szóstego krzyżyka siwizny za łaską bożą nie wiem, co to w kłątwie być albo kondemnatom¹⁸ sądowym okupywać się grzywnami.

¹*Dominus regit me, nihil mihi deerit* (łac.) — Pan jest moim pasterzem, nie brak mi niczego; *Psalm* 23 (22). [przypis edytorski]

²*Psalm* 22 — w dzisiejszej numeracji np. wg. *Biblii Tysiąclecia: Psalm* 23. [przypis edytorski]

³*dzięka* (daw.) — podzięka; dziękczynienie. [przypis edytorski]

⁴*uwważając* — tu: zwracając uwagę, pamiętając. [przypis edytorski]

⁵*pomocy* — daw. forma B.lm, dziś: pomoce. [przypis edytorski]

⁶*pasząc się* — daw. forma, dziś: pasąc się. [przypis edytorski]

⁷*pasznia* (daw.) — pasza. [przypis edytorski]

⁸*niezbrodzony* — nie do przejścia w bród. [przypis edytorski]

⁹*zastanawiać się* (daw.) — zatrzymywać się, stawać, ustawać. [przypis edytorski]

¹⁰*imieniowi* (daw. forma) — dziś: imieniu. [przypis edytorski]

¹¹*uważać* — tu: rozważać. [przypis edytorski]

¹²*mnieś (...) udzielił* (daw.) — konstrukcja z ruchomą końcówką czasownika; inaczej: mnie udzieliłeś. [przypis edytorski]

¹³*gnarować się* (z niem. *nähren*: karmić, żywić) — żywić, utrzymywać się, żywić się. [przypis edytorski]

¹⁴*inszym* (daw.) — inny. [przypis edytorski]

¹⁵*zasuty* (daw.) — zasłany. [przypis edytorski]

¹⁶*intrata* (z łac.) — zysk, korzyść. [przypis edytorski]

¹⁷*groblą* (daw. forma) — dziś B.lp r.ż.: groblę. [przypis edytorski]

¹⁸*kondemnata* (z łac.) — wyrok; daw. wyrok sądowy skazujący zaocznie w sprawach cywilnych i karnych. [przypis edytorski]

Śmierć moja u sądu oczyma świecić; dopieroż o basarynki¹⁹ nigdy się nie zgadzał²⁰, anim²¹ za jawne zbrodnie nie zajędywał wieży²².

Ale pono²³ gdy się z tego chlubię, grzeszę; nie rozumiem jednak, abym grzeszył, gdy to Opatrzności boskiej przypisuję.

Zwydrzałbym był bowiem większemi dostatkami obłożony i jako szkapa zbytym wytuczony obrokiem, wierzyłbym przeciw Zakonowi.

Tyś Panie kazał: nie zabijaj; a ja w niezgodzie nie sfolgowałbym był²⁴ bliźniemu, ufając w złocie i w depozytach bogatych.

Zaczem dzieło opatrzności Twojej wyznaję, żeś w terminach mierności mając mię, jakoś nie chciał, abym w ostatnim ubóstwie rozpaczał, tak i w zbytym nie brykał do-
statkach.

Mizerne dostatki, które jako *cantharides*²⁵ błyszczycie się w nocy, a jak dzień żadnego nie macie pozoru, tracąc zmyślonego ognia widziadło.

Miejże w nazwisku, bogaczu, Boga: ja go w złotej mierności szukam, i tą drogą do Niego przejść usiłuję.

Chwała Ojcu, i Synowi, i Duchowi świętemu etc²⁶.

Umiarkowanie

¹⁹*basarynek* właśc. *basarunek* (z niem.) — baty, cięgi; wynagrodzenie za pobicie, nawiązka; rekompensata za uczynione krzywdy. [przypis edytorski]

²⁰*zgadzać się* — tu: umawiać się, uzgadniać (między stronami sporu). [przypis edytorski]

²¹*anim (...) nie zajędywał* — konstrukcja z ruchomą końcówką czasownika; inaczej: ani nie zjednywałem. [przypis edytorski]

²²*wieża* — tu: więzienie; tu: *zajędywać wieżę*: wyjednywać sobie zamianę wyroku więzienia na inną karę (np. pieniężną). [przypis edytorski]

²³*pono* (daw.) — podobno, prawdopodobnie. [przypis edytorski]

²⁴*nie sfolgowałbym był* (daw.) — konstrukcja czasu zaprzeczonego, wyrażającego czynność wcześniejszą od tych wyrażonych czasem przeszłym prostym; inaczej: nie sfolgowałbym (tj. nie odpuściłbym) wcześniej, uprzednio. [przypis edytorski]

²⁵*cantharides* — kantarydy, tj. chrząszcze z gatunku przyszczał lekarski, z rodziny oleicowatych, tzw. daw. „hiszpańska mucha”; dla samoobrony kantaryda wytwarza silnie drażniącą substancję (kantarydynę), wykorzystywaną od starożytności jako afrodyzjak, współcześnie do wypalania brodawek, w większych ilościach trująca. [przypis edytorski]

²⁶*etc.* (łac.) — skrót od *et caetera*: i tak dalej, i tym podobnie. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/psalmodia-polska-psalm-iv/>

Tekst opracowany na podstawie: Wespazjan Hieronim Kochowski, Trybut należyty wdzięczności wszystkiego dobrego dawcy Panu i Bogu, albo Psalmodya polska za dobrodziejstwa Boskie dziękująca, przez jedną najlichszą kreaturę roku pańs. 1693 napisana, a do druku podana roku pańs. 1695; wyd. Kazimierza Józefa Turowskiego, nakł. Wydawnictwa Biblioteki Polskiej, Kraków 1859.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>) na podstawie tekstu dostępnego w serwisie Wikiźródła (<http://pl.wikisource.org>). Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Wojciech Kotwica.

Okładka na podstawie: Among the fields of wheat, [Žarko Šušnjar@Flickr](https://www.flickr.com/photos/zarko_susnjar/), CC BY-SA 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do *Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur* i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).